

Exempel åtgärdsplan Träsk-Finbyviken

Projektet **Rent vatten 2030** syftar till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomster vars ekologiska status inte är god. Resultaten kommer visa sig på lång sikt.

Varje vattenförekomst har sina specifika förutsättningar och problem så för varje vattenförekomst måste en specifik **åtgärdsplan** finnas. **Försiktighetsprincip** ska tillämpas vid utförande av åtgärder. För att åtgärder ska kunna utföras måste **vattenägarnas godkännande** finnas, vilket kommer bli en kritisk framgångsfaktor.

Prioriterade områden

De vattenförekomster som inte uppnår god ekologisk status är prioriterade.

Åtgärder

Åtgärder kan vara av olika karaktär och tillämpas i olika omfattning beroende på tillrinningsområdets karaktär. Landskapsregeringen försöker i mån av möjlighet delta i samarbeten med etablerade parter.

Minskad extern näringstillförsel

Näringsämnestillförseln inom vattendragets tillrinningsområde kan antingen minskas eller förhindras nå vattendraget, en kombination av båda är förstås det bästa. För inre vikar kan näringsämnen även tillföras från öppna vatten (övergödda angränsande vattenområden, utsläppspunkter, fiskodlingar o.s.v.) så för dessa vattenförekomster kan mera vittspridda åtgärder behövas för att resultat ska kunna uppnås.

Förslag på åtgärder för minskad näringstillförsel:

-Ökade skyddszoner kring stränder och diken. Skyddszonerna har restriktioner av nyttjande och brukande i form av t.ex. gödslingsförbud, plöjningsförbud och förbud mot användning bekämpningsmedel. Skyddszoner gäller inte enbart för jordbruk utan även för skogsbruk. Kalavverkning nära vattendrag minskar markens förmåga att uppta näring och lösgör även organiskt material.

-Flera våtmarker/fosfordammar/bevattningsdammar/utjämningsbassänger/sedimenteringsbassänger/2-stegsdiken/filterdiken. Långsamrinnande vatten bidrar till sedimentering och nedbrytning av näringsämnen. Att sänka hastigheten på dikesvatten genom dammar och andra dikningsmetoder minskar näringsbelastningen från diken och deras tillrinnande områden. I kombination med filtrering ökar effektiviteten ytterligare.

-Färre icke-godkända enskilda avlopp. Enskilda avlopp inventeras inom tillrinningsområden och icke-godkända avlopp åtgärdas.

-Minska risk för bräddande avlopp i tillrinningsområde. Bräddningspunkter inom det kommunala avlopps nätet kan utformas för att minska risken att orenat avloppsvatten rinner ut i vattendraget t.ex. genom bättre larmsystem och buffertmagasin.

Minskad internbelastning

Om vattenförekomsten är konstaterat övergödd finns det risk att fosfor i vattenförekomstens bottensediment kan upprätthålla övergödningen genom så kallad intern belastning, även om tillförseln av näringsämnen från tillrinningsområdet stryps.

Förslag på åtgärder för minskad internbelastning:

-Skörda vass. Vass växer där det finns näringsrikt vatten. Genom att skörda vassen och avlägsna den från vattendraget minskar mängden näringsämnen i vattendraget. Vasskörden måste utföras vid rätt tidpunkt på året för att nå maximal nytta och samtidigt minimera störandet av växt- och djurliv. Samarbeta med Central-Baltic-projekt.

-Reduktionsfiske och restaurering av fiskevandningsleder. Övergödda vattenförekomster lider ofta av ekosystem som kommit ur balans. Ett balanserat ekosystem minskar övergödning och ökar vattenförekomstens motståndskraft mot övergödning och dess följder. Att fiska mört- och braxenfiskar och avlägsna dessa från vattenförekomsten minskar näringsämnesmängden och borde ge en bättre vattenkvalitet eftersom dessa fiskarter grumlar upp vatten och ger försämrat siktdjup. Utplantering av rovfiskearter och återställande av vandningsleder kan förstärka ekosystemet.

-Flytande våtmarker. Flytande våtmarker består av flytande plattformar med växter vars rötter upptar näring ur vattnet. Enkel åtgärd som minskar mängden näring i vattenförekomsten. Näringen som bundits i växtligheten kan också avlägsnas, se vasskörd.

-Syresättning av syrefria bottnar. I övergödda vattendrag förekommer syrefria bottenområden. För att förbättra dessa kan syrerikt ytvatten eller luft användas för att syresätta bottenskiktet. Det syrefria och näringsrika bottenvattnet kan även användas som bevattningsvatten på odlingsmarker.

-Avlägsna näringsrikt bottensediment. Näringsämnen kan ackumuleras i bottensediment. Om näringsämnena läcker ut i bottenvattnet fortgår övergödningen. Genom att avlägsna näringsrikt bottensediment minskar mängden näringsämnen i vattenförekomsten. Åtgärden leder till stor påverkan på vattenförekomsten.

-Fällning av fosfor. Fosfor löst i vatten och sediment kan bindas genom att tillsätta kemikalier. Minskad extern näringstillförsel måste först göras för att resultat ska kunna bestå.

Exempel på åtgärdsplan för Träsk-Finbyviken (ej i detalj)

